

Нов Закон за електронските комуникации

(Работен текст)

Димитар Буковалов
Сектор за комуникации -МИОА

Во работниот текст на новиот Закон за електронски комуникации извршено е целосно транспонирање на:

- **Директива 2009/140/EC** (“The Better Regulation Directive”)
со која се врши измени и дополнување на:
 - **Framework Directive** (2002/21/EC),
 - **Access Directive** (2002/19/EC),
 - **Authorisation Directive** (2002/20/EC).
- **Директива 2009/136/EC** (“The Citizens Rights Directive”)
со која се врши измени и дополнување на:
 - **Universal Service Directive** (2002/22/EC)and
 - **ePrivacy Directive** (2002/58/EC).
- **Директива 2006/26/EC** за задржување на податоци
- **Регулатива COM (2013) 147 final**
за намалување на трошоци за поставување на брзи електронски комуникациски мрежи

Работниот текст на новиот Закон за електронски комуникации е усогласен со:

- Предлог Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги ;
- Законите од областа на градењето;
- Законот за експропријација;
- Законот за регистрирање на подземни и надземни инфраструктурни објекти и придружни инсталации;
- Законот за заштита на личните податоци;
- Законот за следење на комуникациите;
- Законот за инспекциски надзор;
- Законот за прекршоците.

Цели кои треба да се постигнат со законот

- A. Одржливо инвестирање/Развој на следни генерации електронски комуникациски мрежи и услуги
- B. Развој и заштита на конкуренцијата
- C. Поголеми права и заштита на корисниците
- D. Обезбедување на Универзална услуга
- E. Поголема заштита на приватноста
- F. Поголема регулаторна предвидливост и доследност

А. Одржливо инвестирање/Развој на следни генерации електронски комуникациски мрежи и услуги

Радиофреквенциски спектар

(транспонирање на Framework Directive , Authorisation Directive)

- Обезбедување флексибилно менаџирање и лесен пристап до радиофреквенциите;
- Обезбедување неутралност во однос на технологии и неутралност во однос на услуги;
- Воведувањето на секундарното тргување со радиофреквенциите;
(пренесување или издавање на правото на користење на друго лице)

А. Одржливо инвестирање/Развој на следни генерации електронски комуникациски мрежи и услуги

Изградба на електронски комуникациски мрежи

(транспонирање на Framework Directive, Регулатива COM (2013) 147 final)

- Обезбедување пристап до постоечка физичка инфраструктура на субјект кој управува со подземни и надземни инфр. објекти и придружна инсталација;
- Обезбедување транспарентност за пристап до постоечка физичка инфраструктура;
- Обезбедување координација на градежни работи;
- Обезбедување пристап до физичка инфраструктура во зграда за големи брзини;
- Експропријација и право на службеност;

Преодни режими:

- Од 2015 (?) сите згради да имаат физичка инфраструктура за големи брзини (Бродбенд згради);
- Формирање на Единствена точка за информации;

A. Одржливо инвестирање/Развој на следни генерации електронски комуникациски мрежи и услуги

Колокација и заедничко користење на мрежни елементи и поврзани средства

(транспонирање на Framework Directive)

- Агенцијата може на оператор да му наметне **обврска за заедничко користење** на мрежни елементи, поврзани средства или имот, како и **обврска за координација на градежни работи**;
- Агенцијата може да наметне обврска **за заедничко користење на електронските комуникациски кабли** во зграда или до првата концентрациска или дистрибуциска точка доколку таа се наоѓа вон зградата, во случај кога дуплирањето на ваквата инфраструктура би било економски неефикасно или физички непрактично;
- Договорите за заедничко користење или за координација на градежни работи **да можат да содржат и правила за распределба на трошоците**;
- **Поголема координација со локалната самоуправа.**

В. Развој и заштита на конкуренцијата

Утврдување на обврски на оператори со значителна пазарна моќ

(транспонирање на Access Directive и Universal Service Directive)

- Обврска за транспарентност при интерконекција или пристап;
- Обврска за недискриминација при интерконекција или пристап;
- Обврска за посебно сметководство при интерконекција или пристап;
- Обврски за обезбедување на пристап и користење на специфични мрежни средства;
- Контрола на цени и обврски за сметководство на трошоци;
- Функционално одделување;
- Доброволно одвојување од вертикално интегриран оператор;
- Регултирање на малопродажни цени;

С. Поголеми права и заштита на корисниците

(транспонирање на Universal Service Directive)

- **Претплатнички Договор за приклучок и користење на јавни комуникациски мрежи/услуги**
 - Во законот прецизно и сеопфатно е утврдено што треба да содржи претплатничкиот договор
- **Обврски за транспарентност и објавување на информации**
 - Обврска на операторите да објавуваат транспарентни, споредливи, соодветни и ажурирани информации за применливите цени и тарифи
- **Квалитет на јавните комуникациски услуги**
 - Обврска на операторите да објавуваат споредливи, соодветни и ажурирани информации за квалитетот на нивните услуги
 - АЕК може да утврди параметри за квалитет на услуга и може да задолжи оператор да обезбеди минимален квалитет на услуга
 - Обврска на операторите да обезбедат услови за контрола и мерење на параметрите за квалитет на услугите

С. Поголеми права и заштита на корисниците

(транспонирање на Universal Service Directive)

- Телефонски именици и телефонска служба за информации;
- Право на пристап и/или користење на услуги и апликации;
- Привремено ограничување или прекин на пристап;
(услови кога операторите можат без согласност на претплатниците да го ограничат пристапот до услугите)
- Преносливост на броеви;
(прекинувањето на услугата во постапката на пренесување на број не смее да трае подолго од еден работен ден);
- Броеви за служби за итни повици;
- Право на приговор и тужба;

D. Обезбедување на Универзална услуга

(транспонирање на Universal Service Directive)

Универзална услуга опфаќа една или повеќе од следниве услуги:

- Обезбедување пристап до фиксна локација и обезбедување на телефонски услуги ;
(Со пристапот треба да се обезбеди говор , факсимил и пренос на податоци со брзина доволна да се обезбеди ефикасен пристап на интернет)
- Обезбедување достапност на податоците од целосниот телефонски именик и од телефонската служба за информации;
- Обезбедување на јавни телефонски говорници или други пристапни точки за обезбедување на јавни говорни телефонски услуги;
- Мерки со цел на лицата со инвалидитет да им се обезбеди пристап и достапност до услуги;

D. Обезбедување на Универзална услуга

(транспонирање на Universal Service Directive)

- Определување на брзина на пренос на податоци за ефикасен пристап до интернет;
- Постапка на определување на давател на универзална услуга;
- Цени за услугите опфатени со универзалната услуга;
- Обврска на давателот на универзална услуга на своите претплатници да им обезбеди можност за контрола на трошоците;
- Обврска на давателот на универзална услуга да овозможи детална сметка;
- Услови за ограничување на пристап до услуга или исклучување на претплатник;
- Квалитет на универзалната услуга ;
- Надоместок на нето трошоци за обезбедување на универзална услуга;
- Фонд за универзалната услуга;

Е. Поголема заштита на приватноста

(транспонирање на ePrivacy Directive)

- **Нарушување на безбедноста на личните податоци**

- Операторот е должен, веднаш, но не подоцна од 24 часа од моментот на нарушување на безбедноста на личните податоци, да достави известување за нарушување на безбедноста на личните податоци);

- **Небарани комуникации**

- Користењето на автоматско повикување и на комуникациски системи за повикување на телефонски броеви без човечка интервенција (автоматски машини за повикување, СМС, ММС), факс апарати или електронска пошта, заради вршење на директен маркетинг, **може да биде дозволено само доколку претплатниците претходно се согласиле со истото.**
- Физички и правни лица може да користат електронските е-меил адреси добиени од потрошувачите на нивните производи или услуги, за директен маркетинг и продажба само на нивни слични производи или услуги, под услов на тие потрошувачи да им обезбедат јасна и недвосмислена можност, **на бесплатен и едноставен начин да приговораат за таквото користење на електронските е-меил адреси при нивното добивање и при добивање на секоја електронска пошта, во случај кога потрошувачот однапред не го одбил таквото користење на неговата електронска е-меил адреса.**

Е. Поголема заштита на приватноста

(транспонирање на Директива 2006/26 за задржување на податоци)

- **Обврска на операторите за задржување на податоци;**
 - Операторите се должни да задржат одредени видови на податоци, а со цел да овозможат достапност на овие податоци со цел спречување или откривање кривични дела, водење кривична постапка или кога тоа го бараат интересите на безбедноста и одбраната на Република Македонија.
 - Операторите се должни задржувањето на податоците да го вршат за период од 24 месеци од датумот на извршената комуникација.
- **Заштита и безбедност на податоците кои се задржуваат;**
- **Дефинирање видови на податоци кои операторите ќе треба да ги задржуваат;**

Г. Поголема регулаторна предвидливост и доследност

(транспонирање на Framework Directive)

- Обезбедување на поголема отчетност , транспарентност и влијание на јавноста во работата на Агенцијата;
 - Допрецизирање на надлежностите на Комисијата и на Директорот на Агенцијата;
 - Допрецизирање на постапката за вршење на стручен надзор (усогласување со Законот за инспекциски надзор);
 - Изрекување на мерки во случај на повреда на прописите;
 - Утврдување надлежност на Агенцијата како прекршочен орган за определени прекршоци (усогласување со Законот за прекршоци);
 - Агенцијата ќе води постапка за решавање на спорови помеѓу:
 - оператори;
 - оператори и правни лица кои управуваат со физичка инфраструктура, и
 - крајни корисници и оператори;
- Утврден е максимален рок од 4 месеци за решавање на спорот

Нов Закон за електронските комуникации

(Работен текст)